Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2026. gada 18. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Tiesību aktu kolīzijas – Regula (EK) Nr. 593/2008 (Roma I) – Piemērojamie tiesību akti – Patērētāju līgumi – Izņēmumi – Finanšu līgumi attiecībā uz starpībām (*CFD*) – Tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu – *CFD* cenu noteikšanas process – Starpība starp valūtas maiņas kursa diapazonu, kas pieņemts patērētāja pasūtījumā, un valūtas maiņas kursa diapazonu izpildītajā darījumā

Lietā C-346/25

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Nejvyšší soud* (Augstākā tiesa, Čehijas Republika) iesniegusi ar 2025. gada 12. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2025. gada 22. maijā, tiesvedībā

FIBO Markets LTD

pret

J.P.,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente), tiesneši N. Pisarra [*N. Piçarra*] un N. Fengers [*N. Fenger*],

ģenerāladvokāts: R. Norkus [*R. Norkus*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– J.P. vārdā – *M. Hostinský*, *advokát*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Auvret*, *J. Hradil* un *S. Noë*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – čehu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV 2008, L 177, 6. lpp., turpmāk – Romas I regula), 6. panta 4. punkta d) apakšpunktu.

2 Šis lūgums iesniegts tiesvedībā starp *FIBO Markets LTD* (turpmāk – *FIBO*) un J.P. par tādas peļņas samaksu, ko J.P. uzskata par neiegūtu tādēļ, ka *FIBO* novēloti izpildīja saskaņā ar finanšu līgumu par starpību (*financial contract for differences*; turpmāk – *CFD*) izsniegtu pirkuma pasūtījumu, kā arī par tiesībām, kas piemērojamas līgumattiecībām starp šīm pusēm.

Tiesiskais regulējums

Romas I regula

3 Romas I regulas 7., 23., 25., 26., 28. un 30. apsvērumā norādīts:

"(7) Šīs regulas materiāltiesiskajai darbības jomai un noteikumiem vajadzētu būt saderīgiem ar Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [(OV 2001, L 12, 1. lpp.)], redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2006. gada 20. novembra Regulu (EK) Nr. 1791/2006 (OV 2006, L 363, 1. lpp.)] (Brisele I) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II) [(OV 2007, L 199, 40. lpp.)].

[..]

(23) Attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ar pusēm, kuras tiek uzskatītas par vājākām, šīs puses būtu jāaizsargā ar kolīziju normām, kas to interesēm ir labvēlīgākas nekā vispārējās normas.

[..]

(25) Patērētāji būtu jāaizsargā ar tādām pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību normām, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, ja vien patērētāja līgums ir noslēgts, uzņēmējam veicot viņa komercdarbību vai profesionālo darbību minētajā valstī. Tāda pati aizsardzība būtu jānodrošina arī tad, ja uzņēmējs, neveicot komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja pastāvīgās mītnesvietas valstī, jebkādiem līdzekļiem vērš savu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti, un ja līgums ir noslēgts šādas darbības rezultātā.

(26) Šajā regulā tādi finanšu pakalpojumi kā ieguldījumu pakalpojumi un darbības un ar tiem saistīti pakalpojumi, ko komersants sniedz patērētājam un kas minēti [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2004/39/EK [(2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes

Direktīvu 93/22/EEK (OV 2004, L 145, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. aprīļa Direktīvu 2006/31/EK (OV 2006, L 114, 60. lpp.) (turpmāk – Direktīva 2004/39)] I pielikuma A un B iedaļā, un uz līgumiem par kopīgi ieguldījumu fondu daļu pārdošanu, neatkarīgi no tā, vai uz tiem attiecas vai neattiecas Padomes Direktīva 85/611/EEK (1985. gada 20. decembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) [(OV 1985, L 375, 3. lpp.)], būtu jāattiecina šīs regulas 6. pants. Tādējādi, norādot uz noteikumiem un nosacījumiem, kas reglamentē vai nu pārvedamu vērtspapīru emisiju vai publisko piedāvājumu, vai arī parakstīšanos uz kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu daļām un to izpirkšanu, šādai norādei būtu jāaptver visi aspekti, kas emitentu vai piedāvātāju saista ar patērētāju, bet tai nebūtu jāaptver aspekti, kas saistīti ar finanšu pakalpojumu sniegšanu.

[..]

(28) Ir svarīgi nodrošināt, ka uz tiesībām un saistībām, kas veido finanšu instrumentu, neattiecas vispārīgie noteikumi, kurus piemēro patērētāju līgumiem, jo tas varētu radīt situāciju, kad katram emitētajam instrumentam ir piemērojami dažādi tiesību akti, tādējādi mainot to būtību un traucējot to brīvu tirdzniecību un piedāvājumu. Tāpat, emitējot vai piedāvājot šādus instrumentus, līgumattiecībām starp emitentu vai piedāvātāju un patērētāju nebūtu obligāti jāpiemēro patērētāja pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību akti, jo nepieciešams nodrošināt emisijas vai piedāvājuma noteikumu un nosacījumu viendabību. Tie paši apsvērumi būtu jāpiemēro saistībā ar daudzpusējām sistēmām, uz kurām attiecas 4. panta 1. punkta h) apakšpunkts un attiecībā uz kurām būtu jānodrošina, lai patērētāja pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību akti nebūtu pretrunā noteikumiem, kas piemērojami līgumiem, kuri noslēgti šajās sistēmās vai ar šādu sistēmu operatoriem.

[..]

(30) Šīs regulas vajadzībām finanšu instrumenti un pārvedami vērtspapīri ir Direktīvas 2004/39/EK 4. pantā minētie instrumenti."

4 Romas I regulas 1. panta "Materiāltiesiskā darbības joma" 1. punkta pirmajā daļā noteikts:

"Šo regulu piemēro līgumsaistībām civillietās un komerclietās gadījumos, kas saistīti ar tiesību normu kolīziju."

5 Atbilstoši šīs regulas 6. pantam "Patērētāju līgumi":

"1. Neskarot 5. un 7. pantu, līgumu, ko fiziska persona mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņas arodu vai profesiju, ("patērētājs") noslēgusi ar citu personu, kas darbojas, īstenojot savu arodu vai profesiju, ("uzņēmējs") reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ja uzņēmējs:

a) savu komercdarbību vai profesionālo darbību veic valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta; vai

b) kā citādi vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti,

un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.

2. Neskarot 1. punktu, puses var saskaņā ar 3. pantu izdarīt izvēli attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumam, kurš atbilst 1. punkta prasībām. Tomēr šādas izvēles iznākumā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar 1. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

[..]

4. Šā panta 1. un 2. punktu nepiemēro:

[..]

d) tiesībām un pienākumiem, kas veido finanšu instrumentu, un tiesībām un pienākumiem, kas veido noteikumus un nosacījumus, kuri reglamentē pārvedamu vērtspapīru emisiju, publisko piedāvājumu vai publisku pārņemšanas piedāvājumu, kā arī parakstīšanos uz kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu daļām un to izpirkšanu, ciktāl šīs darbības nav finanšu pakalpojuma sniegšana;

[..].”

Direktīva 2004/39

6 Saskaņā ar Direktīvas 2004/39 70. panta otro daļu tā bija piemērojama no 2007. gada 1. novembra. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV 2014, L 173, 349. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 23. jūnija Direktīvu (ES) 2016/1034 (OV 2016, L 175, 8. lpp.), Direktīva 2004/39 tika atcelta no 2018. gada 3. janvāra un bija paredzēts, ka atsauces uz terminu, kas definēts pēdējā minētajā direktīvā, vai uz kādu tās pantu ir uzskatāmas par atsaucēm uz līdzvērtīgu terminu vai atbilstošo Direktīvas 2014/65 pantu. Tomēr, ņemot vērā pamatlietas faktu norises laiku, šai lietai joprojām ir piemērojama Direktīva 2004/39.

7 Direktīvas 2004/39 4. panta “Definīcijas” 1. punktā bija paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro turpmāk sniegtās definīcijas.

[..]

17) “Finanšu instrumenti” ir instrumenti, kas noteikti I pielikuma C iedaļā.

[..]”

8 Direktīvas 2004/39 I pielikuma C iedaļā “Finanšu instrumenti” bija ietverts to finanšu instrumentu saraksts, uz kuriem attiecās šī direktīva, un to vidū atbilstoši šīs iedaļas 9. punktam bija arī *CFD*.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 J.P. ir fiziska persona ar dzīvesvietu Čehijas Republikā. *FIBO* ir saskaņā ar Kipras tiesībām dibināta sabiedrība, kura darbojas kā vērtspapīru mākleris un savus pakalpojumus piedāvā internetā, tostarp klientiem, kas ir Čehijas Republikas rezidenti.

10 2014. gada 2. oktobrī J.P. ar *FIBO* attālināti noslēdza pamatlīgumu "Terms of Business" (turpmāk – pamatlīgums), kura mērķis bija ļaut šai sabiedrībai veikt darījumus "*FOREX* tirgū", izvietojot bāzes valūtas pirkšanas un pārdošanas pasūtījumus, kas *FIBO* jāizpilda, izmantojot savu tiešsaistes tirdzniecības platformu. Pamatlīguma 8.10. punktā bija noteikts, ka *FIBO* patur tiesības šīs platformas tehniskas kļūmes gadījumā neizpildīt J.P. pasūtījumu, proti, neslēgt attiecīgo *CFD* vai attiecīgā gadījumā to izpildīt ar citiem nosacījumiem, tostarp ar citu kursu, nekā norādīts J.P. iesniegtajā pasūtījumā.

11 Pamatlīgums paredzēja starp J.P. un *FIBO* slēgt individuālus līgumus, kuri dēvēti par "*CFD*", kas ir finanšu instrumenti, kuru mērķis ir gūt peļņu no starpības starp valūtas maiņas kursiem, ko attiecīgi piemēro bāzes valūtas pirkšanai un pārdošanai attiecībā pret kotēšanas valūtu. Turklāt J.P. izmantoja iespēju darboties, izmantojot "lotes", kur vienas lotes vērtība ir 100 000 ASV dolāru (USD) (aptuveni 85 000 EUR), izmantojot sviras efektu. Šis mehānisms viņai ļāva tirgū veikt darījumus par summām, kas pārsniedz tās rīcībā esošos līdzekļus.

12 Pamatlīguma 30.2. punkts bija klauzula, kurā Kipras tiesību akti bija norādīti tādi, kas piemērojami gan šim pamatlīgumam, gan visām darījumu attiecībām starp J.P. un *FIBO*.

13 2014. gada 3. oktobrī J.P. ar *FIBO* noslēdza *CFD*, saskaņā ar kuru tā iesniedza pirkuma pasūtījumu par 35 lotēm ar valūtas maiņas kursu, kas noteikts attiecībā pret Japānas jenu, piekrītot, ka tad, ja *FIBO* ir pretpiedāvājums, tai nav jāizpilda pirkšanas pasūtījums, pārsniedzot noteiktu likmi. Tā kā šis pretpiedāvājums iekļāvās šādi noteiktajā diapazonā, J.P. to akceptēja, apstiprinot pirkuma pasūtījumu.

14 Tā kā *FIBO* darījumu sistēmā tika apstrādāta gara pasūtījumu rinda, J.P. iesniegto pasūtījumu minētā sabiedrība izpildīja ar 16 sekunžu aizkavēšanos, kuru laikā notika valūtas maiņas kursa svārstības *FOREX* tirgū. Rezultātā *FIBO* iegādājās ASV dolāru summu, par kuru J.P. bija izvietojusi pasūtījumu, atbilstoši citam valūtas maiņas kursam, nevis tam, ko J.P. bija akceptējusi, apstiprinādama pirkšanas pasūtījumu.

15 J.P. uzskata, ka tad, ja bāzes valūtas pirkuma pasūtījums tiktu izpildīts bez kavēšanās, viņa būtu guvusi 8927,90 USD (aptuveni 7599 EUR) papildu peļņu.

16 Tad J.P. cēla prasību *Krajský soud v Ostravě* (Apgabaltiesa Ostravā, Čehijas Republika), lūdzot atmaksāt summu, par kuru *FIBO* netaisni iedzīvojusies. Ar 2022. gada 9. decembra spriedumu šī tiesa piesprieda *FIBO* samaksāt J.P. summu 8927,90 USD, pieskaitot nokavējuma procentus. Attiecībā uz līgumam piemērojamo tiesību aktu noteikšanu minētā tiesa uzskatīja, ka tiesiskajām attiecībām starp J.P. un *FIBO* ir piemērojamas Čehijas tiesības, jo attiecīgais pamatlīgums jāuzskata par līgumu, kas noslēgts ar patērētāju Romas I regulas 6. panta izpratnē. Šī tiesa uzskatīja, ka šīs regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunktā paredzētais izņēmums nav piemērojams.

17 Proti, *Krajský soud v Ostravě* (Apgabaltiesa Ostravā) uzskatīja, ka ir jānošķir, vai līgums attiecas uz pašu finanšu instrumentu vai uz tiesībām un pienākumiem saistībā ar šī instrumenta tirdzniecību. Otrajā gadījumā attiecīgie pakalpojumi, pēc tās domām, ir finanšu pakalpojumi, uz kuriem neattiecas minētās regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunktā paredzētais izņēmums. Līdz ar to šīs tiesību normas sekas esot tādas, ka no noteikumiem par patērētāju aizsardzību tiktu izslēgti tikai paši finanšu instrumenti, nevis līgumi, kas reglamentē to iegādi un ar tiem saistītos darījumus. Tādējādi šī tiesa uzskata, ka minētajā tiesību normā paredzētais izņēmums ir piemērojams tikai tiem starp pusēm noslēgtiem *CFD*, kas paši par sevi ir finanšu instrumenti, nevis pamatlīgumam, kurā ir tikai definēti nosacījumi, ar kādiem šādi individuāli līgumi var tikt noslēgti.

18 Ar 2023. gada 27. jūlija rīkojumu *Vrchní soud v Olomouci* (Augstā tiesa Olomoucā, Čehijas Republika) apelācijā atstāja negrozītu *Krajský soud v Ostravě* (Apgabaltiesa Ostravā) nolēmumu. Apelācijas tiesa uzskatīja, ka pamatlīgumā nav ietvertas tiesības un pienākumi, kas veido "finanšu instrumentu", bet bija noteikts noteikumu un procedūru kopums, kas ļauj J.P. nodibināt līgumattiecības ar *FIBO* vai ar *FIBO* starpniecību – ar citām personām. Tā norādīja, ka, lai gan šo attiecību iznākumā varēja tikt noslēgts finanšu instruments, tas tomēr radās tādēļ, ka tika sniegts "finanšu pakalpojums".

19 Pēc tam *FIBO* iesniedza kasācijas sūdzību *Nejvyšší soud* (Augstākā tiesa, Čehijas Republika), kas ir iesniedzējtiesa, apgalvojot, ka tiesas, kas izskata lietu pēc būtības, ir pieļāvušas tiesību kļūdu, nospriezdamas, ka pamatlietā ir piemērojamas Čehijas tiesības. Līdz ar to iesniedzējtiesai esot jānosaka, kādas – Čehijas vai Kipras – tiesības ir piemērojamas tiesiskajām attiecībām starp pamatlietas pusēm.

20 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai noteiktu piemērojamās tiesības, it īpaši ir jānoskaidro, vai noteikumi par *CFD* cenas noteikšanu vai *FIBO* atzītās tiesības vienpusēji grozīt darījuma cenu, pārkāpjot pamatlīgumā ietvertos noteikumus, ietilpst tiesībās un pienākumos, "kas veido finanšu instrumentu" Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta izpratnē, vai arī, gluži pretēji, tie ietilpst tiesībās un pienākumos "finanšu pakalpojuma sniegšanas" jomā, kas var ietilpt šīs regulas 6. panta piemērošanas jomā.

21 Iesniedzējtiesa uzskata, ka *CFD* raksturs, pamatlīguma saturs un starp pusēm noslēgtā *CFD* izpildes kārtība rada grūtības iepriekšējā punktā minēto jēdzienu interpretācijā, tostarp attiecībā uz nosacījumu, ka runa nav par finanšu pakalpojuma sniegšanu. Šajā ziņā tā norāda, ka *CFD* ir ļoti spekulatīvi, riskanti un nestandarta produkti, kuru struktūra neļaujot skaidri nošķirt tiesības un pienākumus, kas tos raksturo kā finanšu instrumentus, no tiem, kas var būt saistīti ar finanšu pakalpojumu sniegšanu.

22 Iesniedzējtiesa norāda, ka Tiesa to, ka *CFD* ir finanšu instruments, jau ir uzskatījusi citastarp 2019. gada 3. oktobra spriedumā *Petruchová* (C-208/18, EU:C:2019:825) un 2020. gada 2. aprīļa spriedumā *Reliantco Investments un Reliantco Investments Limassol Sucursala București* (C-500/18, EU:C:2020:264). Tomēr šī interpretācija tika izsecināta saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.). Šajā regulā neesot ietverts izņēmums, kas būtu salīdzināms ar Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunktā paredzēto izņēmumu. Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas judikatūra vēl neļauj skaidri noteikt, kādas ir ar *CFD* saistītās konkrētās tiesības un pienākumi, it īpaši attiecībā uz tā cenas vai cenu starpības veidošanas procesu. Līdz ar to rodoties arī jautājums, vai šis process ietilpst finanšu pakalpojumu sniegšanā vai arī tas attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas veido finanšu instrumentu.

23 Šādos apstākļos *Nejvyšší soud* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Romas I] regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu, ietver arī tiesības un pienākumus, kas saistīti ar cenu noteikšanas procesu [*CFD*], vai, precīzāk, to pamatā esošo aktīvu cenu starpības noteikšanas procesu, par kuriem noslēgts [*CFD*]?"

Par prejudiciālo jautājumu

24 Iesniedzējtiesas jautājums būtībā ir par to, vai Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz *CFD*, kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, frāze "tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu" šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kuri saistīti ar finansiālajiem nosacījumiem, kādos tiek izpildīts patērētāja pasūtījums, un, precīzāk, uz starpības noteikšanu starp atsauces kursiem, kas tiek izmantoti, lai aprēķinātu no šī *CFD* izrietošo peļņu vai zaudējumus. Tā it īpaši vēlas noskaidrot, vai šī frāze attiecas uz pamatlīguma, kas noslēgts starp patērētāju un komersantu, noteikumiem, kuri pēdējam minētajam ļauj neizpildīt šādu pasūtījumu vai to izpildīt ar nosacījumiem, kas atšķiras no tiem, kurus sākotnēji bija noteicis patērētājs.

25 Vispirms jāatgādina, ka Romas I regulas mērķis ir veicināt dalībvalstīs spēkā esošo tiesību normu kolīzijas normu saskaņotību. Lai veicinātu tiesvedības iznākuma paredzamību un nodrošinātu noteiktību attiecībā uz piemērojamām tiesībām, šajā regulā ir paredzēti vienoti tiesību normu kolīzijas noteikumi, kas paredz vienas un tās pašas piemērojamās tiesības neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī prasība ir celta.

26 Romas I regulas 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka līgumu, ko fiziska persona, patērētājs, noslēdz mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņa profesionālo darbību, ar citu personu, komersantu, kurš darbojas, veicot profesionālo darbību, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā dzīvesvieta, ar nosacījumu, ka komersants veic profesionālo darbību valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā dzīvesvieta, vai vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp šo valsti.

27 Saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu patēriņa līguma, proti, komersanta un patērētāja noslēgta līguma, slēdzējas puses var izvēlēties līgumam piemērojamās tiesības, tomēr šīs izvēles rezultātā patērētājam nevar tikt liegta aizsardzība, ko tam nodrošina noteikumi, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, saskaņā ar tām tiesībām, kas būtu piemērojamas, ja nebūtu izdarīta izvēle, pamatojoties uz minētā 6. panta 1. punktu.

28 Romas I regulas 6. panta 4. punktā norādīti gadījumi, kuros minētā 6. panta 1. un 2. punkts nav piemērojams.

29 Konkrētāk, šīs regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunktā noteikts, ka šā panta 1. un 2. punktu nepiemēro "tiesībām un pienākumiem, kas veido finanšu instrumentu", kā arī tiesībām un pienākumiem, kas veido noteikumus un nosacījumus, kuri reglamentē pārvedamu vērtspapīru emisiju, publisko piedāvājumu vai publisku pārņemšanas piedāvājumu, kā arī parakstīšanos uz kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu daļām un to izpirkšanu, ciktāl šīs darbības nav finanšu pakalpojuma sniegšana.

30 Šajā ziņā Romas I regulas 28. apsvērumā teikts, ka "ir svarīgi nodrošināt, ka uz tiesībām un saistībām, kas veido finanšu instrumentu, neattiecas vispārīgie noteikumi, kurus piemēro patērētāju līgumiem, jo tas varētu radīt situāciju, kad katram emitētajam instrumentam ir piemērojami dažādi tiesību akti, tādējādi mainot to būtību un traucējot to brīvu tirdzniecību un piedāvājumu".

31 Romas I regulā nav definēts jēdziens "finanšu instruments" tās izpratnē.

32 Tomēr šīs regulas 30. apsvērumā precizēts, ka šīs regulas vajadzībām "finanšu instrumenti un pārvedami vērtspapīri ir Direktīvas 2004/39/EK 4. pantā minētie instrumenti".

33 Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 17. apakšpunktā "finanšu instrumenti" ir definēti kā instrumenti, kas minēti šīs direktīvas I pielikuma "Pakalpojumu, darbību un finanšu instrumentu saraksts" C iedaļā. Šajā C iedaļā citastarp minēti *CFD*, kā arī vērtspapīri, iespēju līgumi, standartizēti nākotnes līgumi, mijmaiņas līgumi, nestandartizēti procentu likmes nākotnes līgumi un citi atvasināti līgumi, kas saistīti ar vērtspapīriem, valūtām vai procentu likmēm.

34 Kā norāda Eiropas Komisija, finanšu instrumentu var definēt kā tiesību un pienākumu kopumu, uz ko attiecas sabiedrību tiesības, piemēram, sabiedrību akcijas vai līgumiska rakstura akcijas, piemēram, obligācijas, iespēju līgumi vai atvasināti līgumi. Runājot konkrētāk par *CFD*, tiem ir līgumisks raksturs. Tie ir atvasināti (produktu) līgumi, par kuriem norēķinās skaidrā naudā un kuru mērķis ir nodot ieguldītājam risku, kas saistīts ar darījumu pamatā esošā aktīva vērtības svārstībām. Darījums starp pusēm balstās uz starpību starp darījuma pamatā esošā aktīva vērtību līguma noslēgšanas brīdī un tā vērtību pārdošanas brīdī.

35 Šajā gadījumā iesniedzējtiesas uzdotais jautājums attiecas uz "tiesību un pienākumu, kas veido finanšu instrumentu" definīciju Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta izpratnē.

36 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar pamatlīguma 8.10. klauzulu *FIBO* bija tiesības apmaiņas platformas tehniskas kļūmes vai citu tehnisku problēmu gadījumā neizpildīt J.P. pasūtījumu vai to izpildīt par cenu, kas atšķiras no tās, kuru sākotnēji akceptēja J.P.

37 Lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkts jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu un to ietverošā tiesiskā regulējuma mērķus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. novembris, *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 31. punkts).

38 Vispirms attiecībā uz Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta formulējumu, jānorāda, ka šīs tiesību normas franču valodas versijā darbības vārda "veidot" lietojums frāzē "tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu" var likt uzskatīt, ka minētajā tiesību normā paredzētā finanšu instrumentu izslēgšana no patērētāju aizsardzības attiecas tikai uz tiesībām un pienākumiem, kas veido pašu finanšu instrumentu.

39 Tomēr jānorāda, ka pastāv neatbilstība starp Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta dažādajām valodu versijām.

40 Gandrīz visās valodu versijās, proti, 22, ir izmantots darbības vārds "veidot". Tā tas ir bulgāru (*съставляват*), spāņu (*constituyan*), čehu (*představují*), dāņu (*udgør*), grieķu (*συνιστούν*), angļu (*constitute*), franču (*constituent*), īru (*arb* [..] *iad*), horvātu (*predstavljaju*), itāļu (*costituiscono*),

latviešu (veido), lietuviešu (*sudarančioms*), ungāru (*megtestesített*), maltiešu (*jikkostitwixxu*), holandiešu (*vormen*), poļu (*stanowiących*), portugāļu (*constituam*), rumāņu (*constituie*), slovāku (*predstavujú*), slovēņu (*tvorijo*), somu (*muodostavat*) un zviedu (*utgör*) valodas versijā.

41 Lai gan šīs tiesību normas igauņu versijā šis darbības vārds nav izmantots, tai būtībā ir tāda pati nozīme kā šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajām 22 valodu versijām, jo tā attiecas uz tiesībām un pienākumiem "finanšu instrumenta formā" (*finantsinstrumendi kujul esinevad*).

42 Savukārt tās vācu valodas versija atšķiras no citām, jo tajā ir izmantota frāze "saistībā ar finanšu instrumentu" (*im Zusammenhang mit einem Finanz instrument*), kam ir plašāka nozīme nekā tad, ja lieto darbības vārdu "veidot".

43 Šajā kontekstā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu versijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī tam nevar piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar pārējo valodu versijām. Savienības tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības oficiālo valodu versijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību akta teksts dažādu valodu versijās atšķiras, attiecīgā tiesību norma jāinterpretē atkarībā no tā tiesiskā regulējuma vispārējās sistēmas un mērķa, kurā šī tiesību norma ietilpst (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1977. gada 27. oktobris, *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 14. punkts, kā arī rīkojumu, 2022. gada 2. decembris, *Compania Națională de Transporturi Aeriene Tarom*, C-229/22, EU:C:2022:978, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Ņemot vērā Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta formulējumu 23 no 24 šīs tiesību normas valodu versijām, var konstatēt, ka tas neattiecas uz visām tiesībām un pienākumiem, kuriem ir saikne ar finanšu instrumentu, bet gan uz tiem, kas veido pašu instrumentu.

45 Proti, *CFD* īpašā struktūra citastarp ir saistīta ar mehānismu, ar kuru līgumslēdzējas puses pakļauj sevi darījuma pamatā esošā aktīva vērtības izmaiņām un līguma noslēgšanas brīdī nosaka savstarpēji maksājamo starpību.

46 Savukārt noteikumi, kuros ir paredzēti nosacījumi, ar kādiem komersants saņem, apstrādā, izpilda vai groza patērētāja iesniegto pasūtījumu, ņemot vērā Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta formulējumu vien, neietilpst tiesībās un pienākumos, kas veido pašu finanšu instrumentu.

47 Šādu šīs tiesību normas formulējuma interpretāciju apstiprina tās kontekstuālā interpretācija. Šajā ziņā jānorāda, ka šīs regulas 30. apsvērumā attiecībā uz jēdzienu "finanšu instruments" ir atsauce uz Direktīvas 2004/39 4. pantā minētajiem instrumentiem. Šīs direktīvas I pielikumā ieguldījumu pakalpojumi un darbības, kas uzskaitītas tā A iedaļā, ir nošķirtas no tā C iedaļā uzskaitītajiem finanšu instrumentiem, tostarp *CFD*. Minētā A iedaļa tostarp attiecas uz pasūtījumu pieņemšanu un nosūtīšanu attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem, pasūtījumu izpildi klientu vārdā, tirdzniecību savā vārdā un portfeļa pārvaldību. Šie pakalpojumi attiecas uz finanšu instrumentiem, bet nav sajaucami ar tiesībām un pienākumiem, kas tos veido.

48 No tā izriet, ka pamatlīguma noteikumi, kuros ir definēti nosacījumi, ar kādiem komersants saņem vai izpilda pasūtījumu par *CFD*, tostarp noteikumi, kas tam tehnisku grūtību gadījumā ļauj nepildīt šo pasūtījumu vai to izpildīt par cenu, kas atšķiras no tās, kuru sākotnēji akceptējis patērētājs, ietilpst finanšu pakalpojuma sniegšanā, nevis paša finanšu instrumenta definīcijā.

49 Visbeidzot, šī interpretācija atbilst Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta mērķim. No šīs regulas 28. apsvēruma izriet, ka tiesību un pienākumu, kas veido finanšu instrumentu, izslēgšana no 6. panta 1. un 2. punktā patērētāju līgumu jomā paredzēto aizsardzības noteikumu piemērojamības ir vērsta uz to, lai izvairītos no tā, ka dažādu tiesību aktu piemērošana emitētajiem instrumentiem maina to būtību un traucē to brīvu tirdzniecību un piedāvājumu.

50 Šis mērķis neattaisno šīs izslēgšanas attiecināšanu uz pamatlīguma noteikumiem, ar kuriem individuālās attiecībās starp komersantu un patērētāju tiek organizēti nosacījumi pasūtījuma par *CFD* saņemšanai, apstrādei vai izpildei. Turklāt šāda attiecināšana būtu grūti savienojama ar Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkta atkāpes raksturu, kas ir jāinterpretē šauri, jo tas izslēdz minētā 6. panta 1. un 2. punktā paredzēto aizsargājošo noteikumu piemērošanu.

51 Bez tam, kā norāda iesniedzējtiesa, *CFD* ir sarežģīti, ļoti spekulatīvi un nestandarta instrumenti, kas rada ievērojamu risku patērētājam. Jēdziena "tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu" paplašināta interpretācija, tajā ietverot pamatlīguma noteikumus, kuri komersantam ļauj vienpusēji grozīt pasūtījuma izpildes vai *CFD* noslēgšanas nosacījumus, atņemtu patērētājam aizsardzību, ko viņam nodrošina tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta, vai pat – gadījumā, ja tās rezultātā tiktu piemēroti trešās valsts tiesības, – aizsardzību, kas izriet no Savienības tiesībām. Līdz ar to šīs frāzes attiecināšana tikai uz tiesībām un pienākumiem, kas definē pašu *CFD*, atbilst Romas I regulas 6. panta 4. punktā izvirzītajam patērētāju aizsardzības mērķim.

52 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto pamatojumu, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Romas I regulas 6. panta 4. punkta d) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz *CFD*, kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, frāze "tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu" šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar finanšu nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tiek izpildīts patērētāja pasūtījums, un, konkrētāk, uz starpības noteikšanu starp atsauces kursiem, kas tiek izmantoti, lai aprēķinātu no šī *CFD* izrietošo peļņu vai zaudējumus, bet neattiecas uz pamatlīguma, kas noslēgts starp patērētāju un komersantu, noteikumiem, kuri pēdējam minētajam ļauj neizpildīt šādu pasūtījumu vai to izpildīt ar nosacījumiem, kas atšķiras no tiem, kurus patērētājs noteicis sākotnēji.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), 6. panta 4. punkta d) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

attiecībā uz finanšu līgumu par starpību (*financial contract for differences*), kas noslēgts starp komersantu un patērētāju, frāze "tiesības un pienākumi, kas veido finanšu instrumentu" šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar finanšu nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tiek izpildīts patērētāja pasūtījums, un,

konkrētāk, uz starpības noteikšanu starp atsauces kursiem, kas tiek izmantoti, lai aprēķinātu no šī finanšu līguma par starpību (*financial contract for differences*) izrietošo peļņu vai zaudējumus, bet neattiecas uz pamatlīguma, kas noslēgts starp patērētāju un komersantu, noteikumiem, kuri pēdējam minētajam ļauj neizpildīt šādu pasūtījumu vai to izpildīt ar nosacījumiem, kas atšķiras no tiem, kurus patērētājs noteicis sākotnēji.

[Paraksti]